

Udbudseffekter i Adam oktober 2016 - to eksempler

Tony Maarsleth Kristensen & Dawit Sisay Temere

Notatet beskriver to scenarier: et scenarie med en reduktion af den strukturelle ledighed og et scenarie med færre førtidspensionister. Notatet omhandler især direkte udbudseffekter i udenrigshandlen. Der sammenlignes med den tidligere modelversion, hvor der ikke var arbejdsudbudseffekter i udenrigshandlen.

1. Udbudseffekter i Adam oktober 2016 - to eksempler.

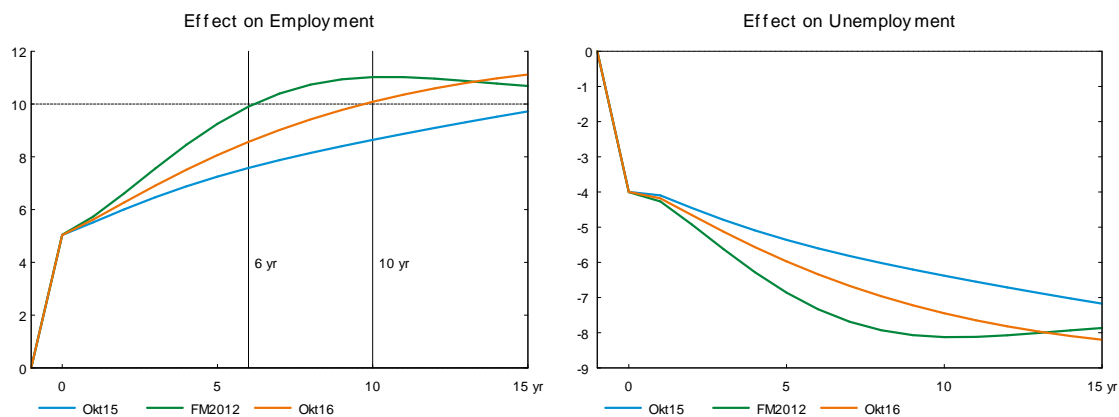
Papiret undersøger to konkrete scenarier, som tidligere har været analyseret af Finansministeriet. Det skal bemærkes, at analysen er lavet på en foreløbig version af Adam Oktober 2016 (okt16). De scenarier, som vises i notatet, er meget enkle i indhold og udformning; de kan således ikke sammenlignes med konkrete arbejdsmarkedspolitiske tiltag. Her vil der typisk være en gradvis indfasning og flere forskellige afledte effekter at tage højde for. Papiret må ses som et baggrundsnotat, der illustrerer modeltekniske sammenhænge.

I det følgende analyseres betydningen af udbudseffekter i eksporten ved at simulere to scenarier. I begge scenarier øges arbejdsudbuddet med ca. 10.000 personer

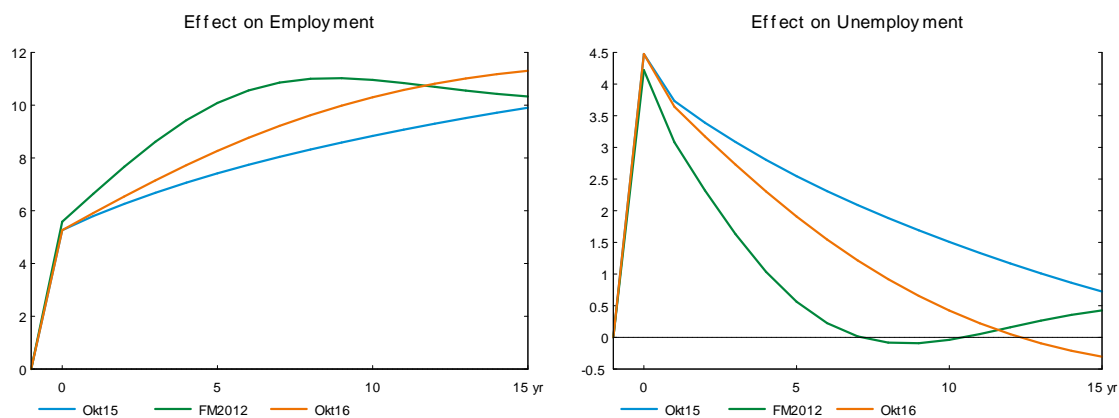
- den strukturelle ledighed sænkes
- antallet af førtidspensionister nedbringes og arbejdsstyrken øges tilsvarende

Når arbejdsudbuddet øges, vokser det økonomiske råderum. De offentlige indtægter øges, og udgifterne til arbejdsmarkedsordninger og sociale ordninger vokser ikke tilsvarende og kan i nogle tilfælde blive mindre. I begge eksempler er det forudsætningen, at det øgede råderum bruges til at udvide det offentlige forbrug. Konkret er den offentlige beskæftigelse øget med 4600 personer. På 15 års sigt, som er i fokus i regneeksemplet, er effekten på de samlede offentlige finanser beskeden. Den samlede effekt på de offentlige finanser er således hverken entydigt negativ eller entydigt positiv. På det foreliggende grundforløb er der en tendens til positiv effekt på de offentlige finanser på længere sigt.

Figur 1. Øget arbejdsudbud. Effekt på beskæftigelse (til venstre) og ledighed (til højre).
(a) Strukturel ledighed reduceres

(b) Færre førtidspensionister

Figur 1 illustrerer effekten på beskæftigelse og ledighed i ny model (okt16) med udbudseffekter i eksporten, gammel model (okt15) og en særlig udgave, hvor opsætningen er som beskrevet i Finansministeriets ”Regneprincipper og modelanvendelse i Finansministeriet” fra november 2012 (fm2012). I alle tilfælde øges beskæftigelsen ned 10.000 personer. Det sker gradvist. I FM2012 er beskæftigelsen steget 10.000 personer ef-

ter 6 år. I Okt15 sker det efter 15 år. Den nye okt16-version giver et gennemsnit. Her er beskæftigelsen øget 10.000 efter ca 10 år. Der er næsten ikke forskel på tilpasningshastigheden i de to scenarier.

Ledigheden falder til det nye strukturelle niveau i takt med at beskæftigelsen stiger. Men faldet i ledigheden er mindre end stigningen i beskæftigelsen. Det hænger sammen med at stigningen i beskæftigelsen og faldet i ledigheden giver færre personer i aktivering.

Udbudseffekter i eksporten er den væsentligste forskel på egenskaberne i okt16 og okt15, og der er da også den væsentligste forklaring på at den nye model reagerer hurtigere i den nye model. Effekten af af inddrage udbudseffekter er beskrevet yderligere i baggrundsnotaterne "[Okt16. Stød til arbejdsudbud - effekter på langt sigt](#)" og "Okt16. Stød arbejdsudbud - effekter på på sigt".

I afsnit 2 og 3 beskrives de to scenarier yderligere, og der vises flere effekter med udgangspunkt i simulationer med den nye model.

2. Arbejdsudbud - den strukturelle ledighed reduceres

Nedenfor vises flere effekter af at reducerer den strukturelle ledighed i Adam okt16 (foreløbig version). Scenariet er inspireret af et tilsvarende scenarie beskrevet i Finansministeriets notat om "Regneprincipper og modelanvendelse i Finansministeriet" fra november 2012.

Den strukturelle ledighed reduceres ved at sænke den langsigtede ledighed *bulbw*, således at den samlede beskæftigelse øges med 10.000 personer. En del af det økonomiske råderum, som faldet i den strukturelle ledighed giver anledning til, anvendes til at styrke udbuddet af offentlige tjenester. I det konkrete tilfælde øges den offentlige beskæftigelse med 4.600 personer.

Scenarie 1: Den strukturelle ledighed bliver mindre

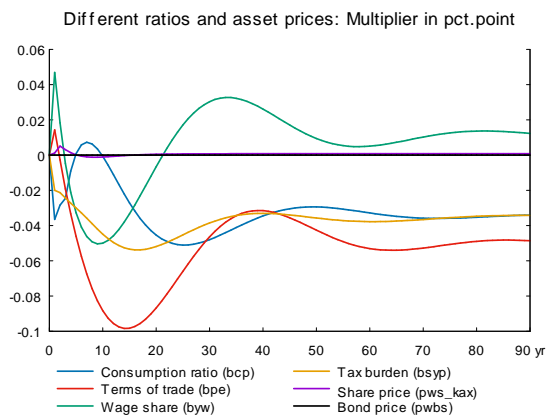
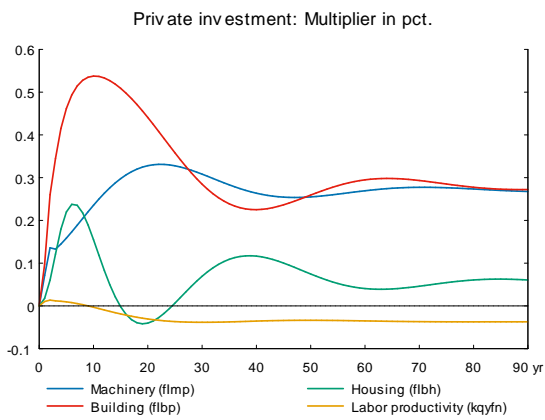
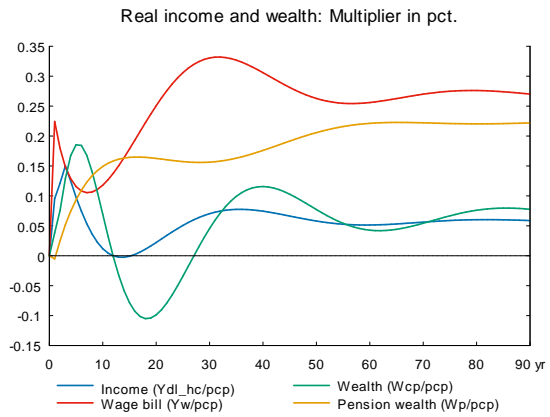
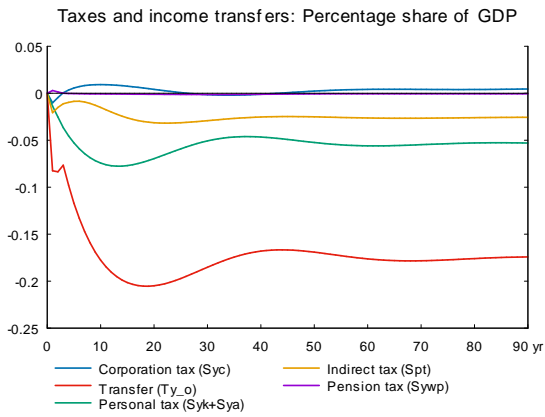
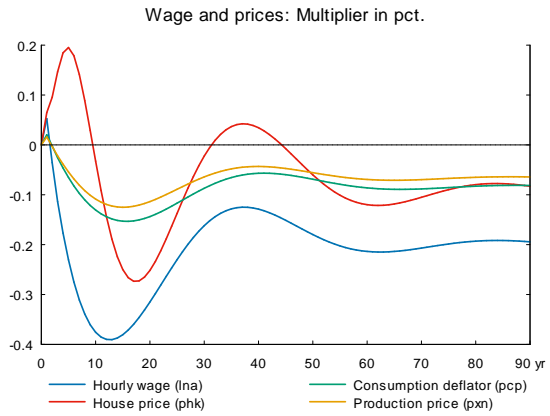
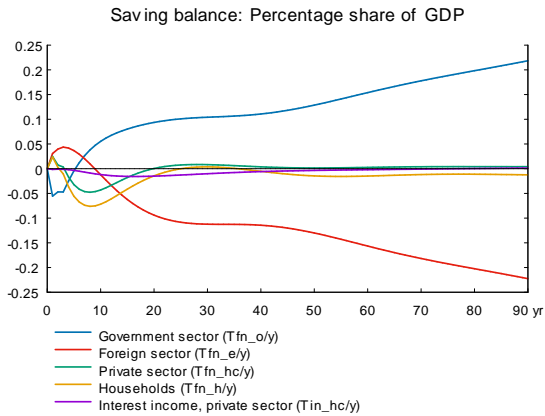
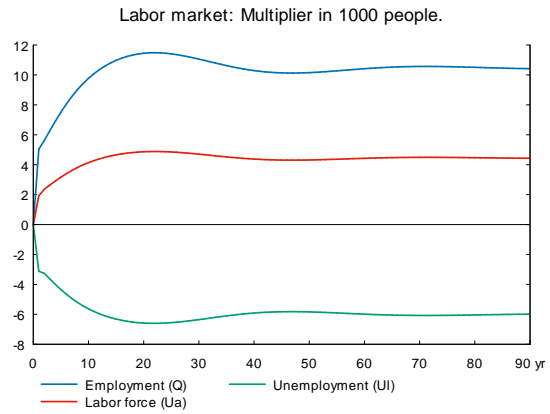
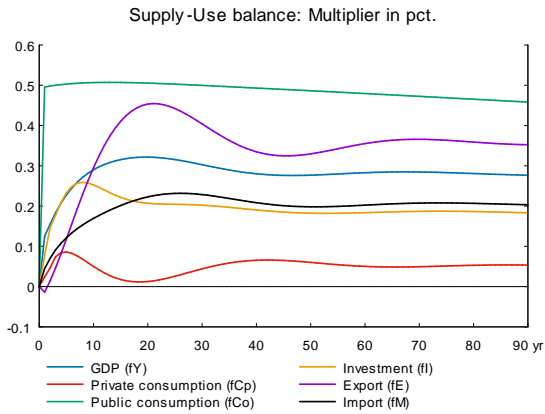
```
// Den strukturelle ledighed reduceres
// Antallet er fastsat sådan at beskæftigelsen øges med ca 10.000 personer
SERIES <2016 2110> jbulbw = @jbulbw - 8/q ;

// Offentlig forbrug øges ved at øge den samlede offentlige beskæftigelse
SERIES <2016 2110> zqo1 + 4.6;
```

Figureerne på modsatte side viser effekterne på en række centrale variabler.

Bemærk at den offentlige beskæftigelse øges permanent med 4600 personer. Det har effekt på det offentlige forbrug, som øges med ca. 0.5%. Reduktionen af den strukturelle ledighed sker gradvist, og effekterne viser sig i første omgang i timelønnen, hvorefter den forbedrede konkurrenceevne har betydning for import og eksport. Eksporten påvirkes positivt af udbudseffekter. Men et fald i løn og priser er nødvendigt for at nå en tilstrækkelig eksportefterspørgsel.

På langt sigt er der et lille fald i den reale timeløn. Men beskæftigelsen øges, og der er en stigning i den samlede lønsum. Der er således positive effekter på privat forbrug og de øvrige forsyningsbalance variabler på langt sigt. De langsigtede effekter er præget af at den offentlige sektor ikke udnytter hele det potentielle råderummen.

3. Arbejdsudbud - færre førtidspensionister

Nedenfor vises flere effekter af at reducerer den strukturelle ledighed i Adam okt16 (foreløbig version). Scenariet er inspireret af et tilsvarende scenarie beskrevet i Finansministeriets notat om "Regneprincipper og modelanvendelse i Finansministeriet" fra november 2012.

Antallet af førtidspensionister reduceres således at arbejdsudbuddet stiger. Det fører gradvist til større beskæftigelse. Scenariet er tilrettelagt, således at beskæftigelsen øges med 10.000 personer. En del af det økonomiske råderum, som faldet i den strukturelle ledighed giver anledning til, anvendes til at styrke udbuddet af offentlige tjenester. I det konkrete tilfælde øges den offentlige beskæftigelse med 4.600 personer.

Scenarie 2: Færre førtidspensionister

```
// Antallet førtidspensionister reduceres med 10.900 personer
// Antallet er fastsat sådan at beskæftigelsen øges med ca 10.000 personer
SERIES <2016 2110> Upfo = @Upfo - 10.9 ;

// Offentlig forbrug øges ved at øge den samlede offentlige beskæftigelse
SERIES <2016 2110> Qo1 + 4.6 ;
```

Figureerne på modsatte side viser effekterne på en række centrale variabler.

Bemærk at den offentlige beskæftigelse øges permanent med 4600 personer. Det har effekt på det offentlige forbrug, som øges med ca. 0.5%. Reduktionen i antallet af førtidspensioner sker også øjeblikkelig, men effekterne i timeløn og forbedret konkurrenceevne kommer kun gradvist. Eksporten påvirkes positivt af udbudseffekter. Men et fald i løn og priser er nødvendigt for at nå en tilstrækkelig efterspørgsel.

På langt sigt er der et fald i den reale timeløn. Men beskæftigelsen øges, og der er en lille stigning i den samlede lønsum. Der er således generelt positive effekter på privat forbrug og de øvrige forsyningsbalance variabler på langt sigt. De langsigtede effekter er præget af at den offentlige sektor ikke udnytter hele det potentielle råderummen.

